

НЕВЕН

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ.

Г. IX

1888.

НЕПОСЛУШНА БРАЋА.

Петар и Паво били су два брата, а деца неког богаташа. Недалеко од њихове куће текао је поток, у којем је било доста рибица, које су дечаци радо на удице ловили. Отац им то није кратио; допустио им је ту забаву, само кад су били добри и послушни.

Једног четвртка договором се да иду опет рибе ловити те умоле оца за дозволу. Отац им рече: „Данас немате школе, идите слободно, па ловите рибице, али најпре морате научити и изградити своје задаће за сутра, пре тога не смете никакo ићи.“ Отац је за тим

отишао својим послом, а деца седну да уче и пишу. Наједаред рећи ће Паво Петру: „Чуј, брате! виш како је напољу лепо; ајдемо ми да ловимо, а учити се може и после подне.“ Петар је био доста лакоуман, па се даде наговорити. Своје књиге баце у занећак, узму штапове и удице, па појуре к потоку.

Тај дан били су доста сретни, уловили су доста рибица, које су слагали у малу бачвицу. У својој радости заборавише мали рибари и на подне и на глад. Кад је отац дошао у подне дома те није видео својих дечака, упита, где су? Рекли су му да на потоку лове рибе. Он пошађе одмах њихову сестрицу по њих, да дођу одмах кући, јер је ручак већ готов. „Реци ти да нам пошаљу ручак амо, јер данас има доста рибица, пак смо их већ доста и напецали,“ — тако одпоруче дечаци. Кад је сестрица код куће јавила поруку, рече јој отац: „Иди опет онамо и реци им, да им се ручак веће слати, већ нек одмах дођу кући.“

Сестра се пожурила и рекла је браћи шта отац вели. Али они беху ердити, што им сестра није донела ручак, па одговорише: „Добро, ти нам ниси донела ручак, а ми нећемо донети кући риба. Кад је отац разабрао шта су по сестри поручили, повиче оштро: „А, томе се нисам надао од њих неваљалаца. Ал чекајте, ви улови једни, чекајте док се вратите, искијаћете ви то.“

Петар и Паво врате се тек после обеда кући, кад их је глад натерала. Отац их одмах упита за задаће, да ли су све научили и израдили, па кад је видео да нису, узме прут, измлати их поштенски, и онда их упита: „Хоћете ли други пут слушати, кад вам што наложим?“ — — „Хоћемо, хоћемо, драги тата, опрости нам; никад више нећемо радити против твоје воље;“ тако су говорили дечаци плачући. А да још боље запамте тај дан, нису добили до мрака ништа да окусе.

Ја их не жалим ни најмање, јер то и заслужују непослушна деца.

(Из „*Dragušica*“.)

СТОЈАН.

Приповетка Косте Николића.

(Наставак.)

Тoliko о Стојану и његовима. А сад ћемо да наставимо приповетку. Кад је Стојан са сестрама од прилике најслађе ручао, кренуше се коке, да потраже које зрно да не оде у штету. Прво су у гумно ишетале, где су око житних камара у изобиљу нашли хране. Али им срећа не послужи дуго. Дођоше слуге, па их отераше. Из гумна протеране стигоше у врт, где се дотле комешале, док не натрапаше на усев! То би за њих „земља обећана!“ Како су Стојан, Јулка и Катица у велико забора-

вили, да чувају посејану земљу, то су оне без бриге, па тенане ишчепркале свако зрно. Тек у зло доба дојурише наши назови чувари и с неописаном хуком, буком растераше незване госте.

Око једног часа по подне беше већ на окупу мал'не цело оно јутрошње друштво. С како суморним лицем гледаху сви у изгажено, рашчепркано земљиште!

— Томе си ти Стојане крив, замерише скоро у један мах и Панта и Рада Стојану, требало је боље чувати. . .

— Па ево ове су криве, да их

ђаво носи, обрецну се Стојан и срдито показа руком на своје сестре. Казао сам им за ручком, да устану, да разгледају мало. Аја, не ће оне, „фрајле“! — Таки да сте изишли из врта!

Јулка и Катица не послушаше одмах свога брацу. Изроди се свађа, која се наравно тиме свршила, да оне обе морадоше оставити врт. С њима одоше и њине другарице.

Остало друштво није знало у први мах шта ће да почне. Некоји хтедоше да земљу изнова узору, посеју и браном изравнају, но већина није пристала на то.

— Знате ли шта, прозбори најзад Тоша, данас је субота. Биће вечерње па можемо ићи да звонимо.

— И да хватамо буљине, дода Стојан.

— И слене мишеве, рећиће Милутин.

— Хајд'мо, хајдмо, прихватише сви.

— Али ови мањи, рећиће Рада, мораће остати доле, док ми горе хватамо буљине.

— Дабогме, потврдише старији, а они „мањи“ намргодише се и све веселише се мало, али за то ипак присташе уз „веће“, као шипка уз бубањ.

При поласку претила је Катица Стојану (она је с другамма прислушкивала и све чула, шта су мушкарци говорили и решили.)

— Чекај, казаћу ја све оцу, док дође, говораше она, како ти идеш на тороњ, да хваташ буљине. Чекај се!“

— Па кажи! промрмља Стојан. Мислиш ли да ја марим? — А овамо је те још како марио; нека зебња уселила му се у срце, али је за то ипак отишао.

Присевши у порту, пису још

могли да се попну на звоник, јер је тек три сахата било, а црквењак пре пола четир није отварао цркву. Шта су знали да раде? Зашли су од дуда до дуда (дудовима је цела порта на често засађена била) па су скидали оне црвенкасто-жуте, велике печурке с њих, да их продаду по новчић два сваку кожухарима, који њима боје коже. — Заслуга око налажења печурака највише је имао Милутин, који је био обдарен веома оштрим очима; а око скидања истих опет Рада, који је највећи био међу својим друговима и врло се вешто знао пењати на дрвета. Но они се ипак сложили у томе, да за новце, које буду добили за печурке, купе шећера, а куп да поделе на једнаке делове.

До три четврти на три већ су готово све печурке поскидали, па их однеше Петру кожухару, који је ту негде близу цркве становао. Он им даде за њих 20 новчића.

Пуни радости купе они за те новце, за своју рођену тековину, разна шећера и братски га поделе међу собом, те тако засладивши се мало, оду на звоник.

Баш кад је четир избило, повуче Рада за велико уже, и звоно, оно највеће, забруји тако силовито, да су сви с отвореним устима гледали у Раду и дивили се његовој снази и вештини, којом је могао тако вешто да заљуља звоно. После Раде изређали се више њих у звонењу, а кад се и по други и по трећи пут зазвонило, на сва звона, дошао је ред на сваког по мало.

После вечерња поцео се црквењак, момак још доста млад, са „старијим“ чак горе, изнад звона још, да потраже буљине на њиховом леглу.

Међутим су ови „мањи“ с великим нестрпљењем седели у доњем делу звоника и водили су разне и чудне разговоре о буљинама и — аветима

— Хеј, море, хеј! Држи! Зачу се на једанпут озго, и одмах за тим падне на тле, баш пред ове доле, замашна буљина везаних крила и ногу. — Но ови се не сме доше ни приближити њојзи, тако их је страховито гледала. Тек кад се они „старији“ поскидаше, ослободише се и ови те дринуше по кад-кад за реп и тада су тако нагло трзали прстиће, као да се опекли.

С буљином сиђоше на последак сви у порту и ту после не беше краја шали, задиркивању и плашењу.

У исто доба, када се све ово дешавало које у звоник у које у порти, у малој и помраченој соби једној у истоме селу, не далеко од Божјаквих, сеђаше покрај постелице ббнога чеда свога сељачица терајући мухе с жути лица дететова.

То беше мати оног истог Јовице, који је јутрос још тако радосно трчкарао, а сад ето лежи болан, преболан, у највећој врућици. Мати га сваки час заштиткује, кад год се мало промигољи у постелици, хоће ли или ово или оно, и да ли га још пече у глави. . . Али он на сва питања брижне матере своје само тихим стењањем одговара.

— Иди, Љубиша, рано, на зови оца! рече напоследку мати Љуби-

ши, старијем сину, који се заједно с Олгицом шћућурио био до мајчиног скута.

Љубиша оде по оца. За тренут ока уђоше обоје.

— Петре, да си био отишао којим часком по лекара. Јовици све горе. Пропашиће нам кукавно дете!

Домаћин не рече ни речи, само се примаче бономе чеду, метну своју тешку руку на врело чело његово; за тим изиђе на двориште, где је брзо упрегао коње и кренуо по лекара.

А у собици настаде опет дубока тишина. Чак је и Олгица, она разговорна Олгица, сада ћутала, очекујући нешто страшно. Само Јовица, сиромах, што је по кад и кад бунцао.

По сахата прође у тој несносној тишини. Тада се зачуше кола пред кућом и одмах на то уведе домаћин лекара у собу.

По лекаревом казивању Јовица беше у највећој опасности. Услед велике жеге запалио му се мозак. Лекар, старац добар и велики љубитељ деце, баш се од истине љутио на родитеље са њихове непажљивости. — Љутио се, што су пуштали дете, да цео дан лута по највећој призеци, а све без шешира. . .

Слабо је изгледа било, да ће Јовица остати у животу, па и поред најбоље неге, али лекар за то ипак није хтео уништити и последње надање родитељима, већ им препоручи шта да раде с болесником, на оде.

(Наставиће се.)

У ДАЉИНИ.

речи од И. Мартиновића.

Вл. Каракашевић.

Andante

Soprano:
Alto:

p

Кад из ју тра сун-це сиј-не, те ра-сте-ра но-ћни мрак
А сун-це се са-мо сме-шка, ди-ван му је та-да сјај,

mf

rit.

и кад ду-хне с'го ре ле-пе пр-ви ве-трић тих и лак,
а ве-трић ми ме-сто ре-чи да-је вре-ли по-љу-бљај,

p *mf* *p* *mf*

ни-там сун-це, дал' је ви-дло ро-ди-те-ље мо-је где;
ох ка-ко ми та да ми-ло, сре-ћан ли сам бо-же мој;

ни-там ве-трић, дал' ми но-си мо-јих ми-лих по-здра-вље,
тек ка-ко би та-да би-о њих ка-да би ви-де-о,

ни-там ве-трић дал' ми но-си мо-јих ми-лих по-здра-вље.
тек ка-ко би та-да би-о њих ка-да би ви-де-о.

О ДЕВОЈЧИЦИ ШТО ЈЕ ХЛЕБАЦ НОГАМА ГАЗИЛА.

(Од Андерсена.)

(Свршетак.)

И она се озлоједи и омрзну на све људе.

Слушала је како о њој деца приповедају и они су је звали безбожна Ингера; „ала је била ружна и одвратна,“ говораху деца, „мора да је сад јако муче!“

И деца су увек само зло о њој говорила.

Али једног дана, када је глад и јед најжешће морио ослабело јој тело, и када је чула где се спомиње њено име и где се о њој приповеда једном неви-

ном детету, малој једној девојчици, тада је осетила, како је мала бризнула у плач, чувши до краја причу о гордој и гиздавој Ингери.

„Зар се неће она никад више вратити на овај свет?“ запита мала девојчица.

„Никад,“ беше одговор.

„Па ни онда, ако моли за опроштај, и обрекне, да никад више то учинити неће?“

„Али она неће да моли,“ одговорише јој.

„Ала бих ја волела, кад би молила!“ рече мало девојче тужно. „Дала би све моје лутке, само да се опет врати на овај свет! Сирота мала Ингера!“

Те речи продреше баш у срце Ингерино и већ скоро да је мало поправе: то беше први пут да је неко рекао „сирота Ингера!“ и да при том ни један њен грех није споменуо: мало дете плаче и моли за њу, и њој је било чудно око срца, хтела је и сама плакати, али није могла, и то је опет била мука.

Горе на свету прођоше многе године — доле нема промене у времену — и Ингера је све ређе слушала гласова одозгоре, све се мање и мање о њој говорило. Ал једног дана чује она уздицај: „Ингеро, Ингеро, што ме тако увцили?!“ То је била мајка њена на умору.

Слушала је по каткад, где је спомињу госпођа њена или господин, и најблаже речи биле би ове из уста госпођиних: „Да ли ћу те икад видети, Ингеро! не зна човек, камо ће доспети.“

Али она је знала, да њена честита госпођа никад неће онамо доспети, где је она.

Тако прође опет много, по њу мучног времена.

Тада чу Ингера, да се опет име њено спомиње и виде где нешто над њом блиста, као две звездице; бежу то два блага ока, која се на земљи склопише. Прошло је било много година, како је она мала девојчица горко плакала за бедном Ингерем, и од детета, поста стара жена, коју је господ к себи позвао. И баш у онај пар, када је у мислима преко целог свог живота прелазила, сети се, како је као мало дете плакати морала, када су јој причали о Ингери! све је тако живо пред очима јој лебдило, да није могла, а да гласно не узвикне: „Господе, нисам ли можда и ја, и не мислећи на то, даре твоје доброте ногама газила; нисам ли можда и ја горда била; али ти си био милостив и

нисси дао да паднем, већ си ме одржао; не напусти ме ни у последњем тренутку!“

И очи старичине се заклопише, а душевне очи њене отворише се и за оно што је скривено, и како јој је последњи помисао Ингера била, виде ју она, како је дубоко пала и добра старица се заплаче; на небу је опет била као дете и плакаше за бедном Ингером! Сузе и молитве одјекивале су чак до доле — до празног одвоја који обвијаше измучену и испаћену душу, и њу савлада сва та неочекивана љубав одозгоре; није шала анђео божји плаче за њом! Откуд је она то заслужила! Изнурена душа сабра у мислима све, што је на земљи горе проживела, и она се сва стресе и плакаше, како Ингера никад плакати не могаше; сама се за себе забринула, чинило јој се, као да се за њу двери милости никад неће отворити; и када је то с ужасом сазнала, засветли наједаред зрака једна у дубљину понора, зрака дође с необичном снагом; јача него сунчана зрака, која тони снег и лед — и брже, но што се топе снежне пахуљице, кад падну на вреле образе дечије, растопи се Ингерино камењено тело; и малена тичица вијну се горе на свет, али се свега око себе плашила; стидела се сама себе и свију живих створова и сакри се брзо у једну мрачну пукотину у зиду; ту је седла и дрхтала по целом телу, а ни гласка није могла од себе дати. Дуг је тако седла, док није могла у тишини разгледати и видети све дивоте и красоте горе на свету! Јест дивота и красота беше горе на свету: ваздух беше свеж и благ, месец је сијао а дрвеће и жбунови мирисаху; п' онда беше тако угодно, где је седла и перје јој било тако чисто. Гле како се све блиста од красоте и дивоте! Све мисли, које јој се у грудима виле, хтела је песмом да и каже, али није могла; а баш би радо певала! Али благи бог, који и неми сла-

вопој прва једног чује, сазнао је и за жељу малене птичице.

Време је пролазило, а у мислима мале птице све се нове песме рађале, које ће тек онда моћи гласно испевати, кад први пут крили замахне да учини какво добро дело, а то јој је за спас не опходно потребно.

Дође и Божић. Сељак ударио тик уз зид мотку и обесио о њу пуну струњицу зоби, да и тице небеске весело проведу благ дан.

И роди се божићње сунце и обасја кесу са зобљу и све птице које облеташу око ње; тада се зачу и са зида: „*ии, ии!*“ Мисао се претворила у глас, и слабо то пијукање, било је читав славопој, помисао на добро дело пробудила се и у грудима мале птичице и она излете из свога заклона; на небу су знали, каква је то птица била!

Зима је баш ваљано стегла, све се воде позамрзле; птицама и шумској зве-

ради тешко беше до хране доћи. Мала птичица одлетала би на друм и нашла би на путу по које зрно; пред гостионицама нашла би по коју мрвицу хлеба, она би само једну појела, а на остало би позивала гладне врапце, да се колко толко засите. Летила је и по градовима, и тражила не бил гдегод под прозором нашла мрвица од хлеба, она би само једну појела, а све би остало другима давала.

У току зиме накупила је мала птица много мрвица и раздала — толико, колики је био онај хлебац што га је Ингера ногама газила, да не упрља ципеле, па када је и последњу мрвицу дала, тада јој наједаред сива крила побелише и раширише се.

„Гле галеба, над морем!“ рекоше деца, кад видеше белу птицу; сад се загњурила у море, сад се опет дигла у вис и није се могло видети, куд се дела; рекоше да је одлетела управо на сунце.

Превео —с—

БАЧКА ПЈЕСМА.

Ево зоре! ево дана!

Хајд на ноге ко је здрав;
Који дуго лежи, спава,
Живот му је тежак сав.

Ено школе — светог здања!
Звоном ено зове нас,
Да нам даде свести знања, —
За Србина то је спас. —

Па хајдемо, крећимо се,
Сложно, друзи, сви на рад!
Књизи светој учимо се,
Она гони таму, јад.

Разуму нам млађаноме,
Даје крила, свјежу моћ;
Љубимо је, па са њоме
Разгнаћемо српску ноћ.
У Дубровнику 16/8. 1888.

Срећа ће нам са свих страна
Као бујна рјека тећи;
Буд'мо браћо сад ваљана:
Са учењем снагу стећи!

На нас ће се осмјехиват'
Анђ'о божи милостив,
И крилима гонит' скриват'
Тешки са нас облак кив.

Сунанце ће засијати,
Да разведри српски крај; —
Престати ће наша мати
Да у груди носи вај.

Ено школе! Крећимо се
Сложно друзи сви на рад!
Књизи светој учимо се —
Она гони таму, јад.

Алекса Р. Шантић.

БИСТРО ДЕТЕ ТАСА.

(Са девет сличица.)

(Свршетак.)

Већ је дош'о грку Марку;
Све је добро, све на миру.
Погледајте само слику:
Већ је бибер на тањиру.

И наприка већ се мери.
Но гле сада бистрог Тасе,
Он обрну тањир брзо,
Нека буде свако за се.

Радује се што је тако
Удесио син ваљани.
Наприка је ето горе,
А бибер на другој страни.

Дочека га стара Сеша
Па га пита: где је, шта је?
Таса оштро одговори,
Ево ово наприка је.

А кам' бибер? Сеша пита,
Слутећ' неку штету црну.
Таса вели: Ево! — Па сад
Тањир оцет преобрну.

Пљесну рукам' стара Сеша:
„Шта уради! Пасја вера!“
Ал залуду; сад већ нема
Ни наприке ни бибера.

ПОЗИВ У КОМЕДИЈУ.

Јављамо ти ја и Мија:
Сутра биће комедија.
Нека дође коме прија
Каламандарија.

У трумбету ја ћу свират';
Кастор ће ми секундират'.

Малог мопса већем уче
Да свакуће кроз обруче.

Стевица ће памук јести,
Па из уста траке прести.

Анђелија биће дама

У дугачким хаљинама,
Па ће играт' на шгулама.

Андрија ће бити деда,
Брада ће му бити седа,
Пак ће да вам пришеведа
О зеленом жанцу
О црвеном врапцу.

Јоја ће се најац звати
— Он се уме преметати.

Крајцара се плаћа само,
Пожури се док имамо
Још седишта,
Лутка неће платит' ништа.

КРАТКОВИДОСТ.

Кратковидост већ и код нас јако отима мах. Највише тога има по великим варошима, а нарочито наилази на децу. Кратковидо чељаде није за рад сасвим неспособно, ал свакако му кратковидост смета и чини му незгоде куд се год окрене. А многи људи или деца не би постали кратковиди, само кад би се строго придржавали правила, која нам доктори тога ради саветују. И ја ћу сад овде укратко да поменем узроке, који воде кратковидости, да би се од тога лакше могли сачувати.

Одавна зна се и говори се да од многог читања и писања очи постану кратковиде, па нас неки и преко мере, т. ј. више но што би требало, застрашују од читања и од писања. Али верујте ми, ко мудро и опрезно ради, ко зна како треба радити, тај може много читати и писати па ипак виду своме да не науди.

Кратковидост може бити и урођена, т. ј. да са том маном већ на свет дођемо. О тој кратковидости нећу сада овде говорити. А она кратковидост која доцније наилази, бива понајвише са тога, што очи често и дуго упиремо на оне предмете, ко и су нам здраво близу.

То гледање иде са јачим напором снаге, па кад то бива често и дуго, нарочито у детињству, онда очи и кад то не треба остају тако удешене, како се иште за гледање блиских предмета.

А кад морамо књигу да држимо здраво близу пред очима? Онда, кад је шњига штампана врло ситним словима,

или кад су слова одвише бледа или замрљана, нејасна, и онда — а то понајвише бива — кад је недовољна светлост која на књигу пада. Што је год мрачнија соба све ближе морате књигу очима принети, да би могли читати. Ништа није виду шкодљивије него читање у мрачној соби, у мрачној школи, или ма где, где нема довољне светлости, н. пр. у вече кад се смркава, — или ноћу кад свећа, лампа или жижак шкиљи и дрхће, или ако је светлило и довољно јако, али смо ми далеко од њега читајући, пишући или други који ситан рад радећи.

Ко тако ради не само да може на скоро постати кратковид, него може још и горе свој вид оштетити а може га и сасвим изгубити. За то са светлошћу нека не комрачи, у тој потреби нека не буде ципија, коме су миле очи у глави. — А коме не би биле!?

Књигу која је штампана чисто и са крупнијим словима не морамо примичати тако близу очију, да од тога кратковиди постанемо. Зато клонимо се књига које су ситно штампане, — а нарочито ноћу при свећи. Старији треба да пазе, да дете због тромости, лености, или због рђаве навике, или што му је неудесан стол или столица, не спушта главу здраво ниско над књигу, коју чита, — а још чешће бива то при писању.

Што је речено о читању и писању, то исто важи и за сваки други ситан рад, н. пр. за шав, вез и т. д. Много је шваља и везиља постало кратковидих без нужде и невоље. А ко пази, тај се може сачувати.

МОЈЕ БРАТУ БОЖИДАРУ

умрлом 20. Нов. 1884. г.

Брате драги, мог ока зенице,
Сестра више не гледа ти лице.
Мој пунољче, росом умивени.

Цвете мали сунцем обасјани,
Зашто рано зађе ти меника
Кад ми беше међ свом браћом дика.

Леп ти беше! Али тек за наго,
Не гледам ти више лице драго,
Ја не чујем твој говор умилни,
Ох, за што га узе, Боже силни! . . .
Сјај у оку не видим ти црну
Душа твоја небесима прну.

Брате мили, патио си много,
Па од бола кад си изнемог'о,
Када душа твог не хтеде тела,
Пређе т' суза преко лица бела.

Рођен данак болна те затече,
Родитељи, пазе те и лече.

25. априла 1888.

Ти се смешиш а очи ти сузе,
Тог те дана хладна смрти узе.

Плачем, тужим и наричем јадна
Ал те смрти не поврати хладна.
Драги брате, трогодишњи цвете,
За што оде? Што од нас одлете?

Од туге ти ево песму пишем,
Пишем, али за тобом уздишем.
Па кад читам, књигу жића твога,
Тад помислим: зар живет' не мога?
Зар не мога — али тужној мени,
Што увене — то не озелени.

Катарина Ћ.

ЛАСТАВИЦА.

Испод крова оне куће, што је баш
до цркве, начиниле ласте гнездо.
А слуга Драгић хтео да га сру-
ши, јер, вели, прљају кућу; отац то није
допустио.

За неколико недеља излегше се
лашчићи. Та није да се мали Кресоје
радовао томе, већ не знађаше, шта ће
од радости.

Мужјак и женка летијаху, тражећи
храну својима петоро деце, а ови извири-
ваху из гнезда, отварајући кљунове на
храну. Онда је отац једног дана узео је-
дно лашће из гнезда. па му веже око
врата црвену трачицу, понда га опет
остави у гнездо, а Кресоју сину рече:
„Те птичице не ће овде зиму презимити,
већ ће отићи у топлије крајеве, где је
увек као код нас лети. А кад сине пролеће,
опет ће доћи к нама, понда ће морати
чак преко мора летити. На том путу
силне угину, па ћемо видети, хоће ли
нам се здраво вратити наша ластави

ца, што сам јој сад везао траку око
врата.“

Кресоје се овоме врло радовао.

А птичићи су брзо расли, и кад
већ бише полетарци, ослободише их ма-
торци, да излете из гнезда.

Дабогме, годишња времена се редом
мењају иза пролећа дође лето, а иза
лета наста јесен. Наше ласте то добро
знађаху, и кад већ мало захлади, ску-
пише се на једном великом дрвету, ту
се лепо договореше, па „лет, лет, лет,
где топлије сунце сјаје, где лепшу зем-
љу, лепше краје, чува за њих свет.“

А кад опет ослави пролеће, и гора
се заодену листом, снег се отопи, а по-
ља озеленише, онда се ласте сетише и
ових крајева, и кренуше весело на пут.

Кресоје дуго је чекао миле госте,
већ му дође, да пита себе: где су за
толико? а кад једног дана — цвркул!
Терај он у двориште. Долетеле ласте.
И где ту и она са траком о врату.

Превео К. С—ћ.

ЛАЛА И РУЖА.

(Слободно по француском.)

Поред руже у китици
Један дан је била лала.
Кад се поеле растадоше
И лала је мирисала.

* * *

Само с добрим другом
Удружуј се, брате, —
Јер врлине с њега
Прелазе и на те.

А. а. Бојарић.

ПРВЕ ЖЕЉЕЗНИЦЕ.

анас је већ мало људи, који никад нису видели, како парна кола јуре по жељезном путу, а и вас, децо, биће многих, који су се на тим колима већ и возали. Како се то на тим колима брзо вози, — та не вози, рекао би човек да лети Нема ти ту „ђе, барна!

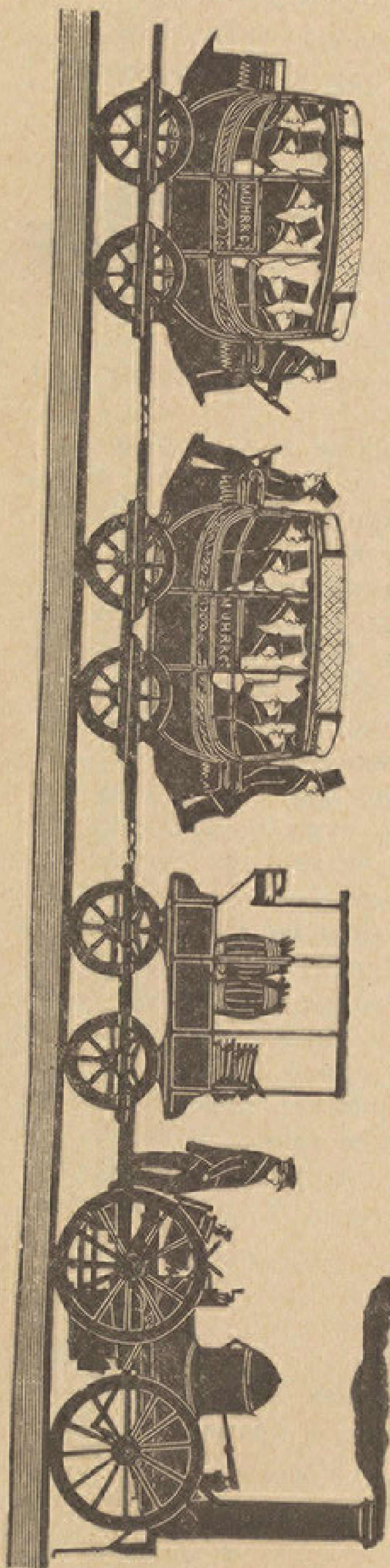
ђе мркуша!“

а барна или мркуша мршава као авет на једва вуче таљиге. Док није било парних кола кибурно је било путовати. Негда се од Новог Сада до Бечеја путовало и труцкало читав дан, а сада за један дан можеш стићи из Београда у Беч.

Железнице су дакле без сумње велики, замашан и многим користи плод човечијег ума. Али то није здраво давнашња ствар. Још има живих стараца, који се сећају да у њихову детињству ни помена није било о жељезницама.

Пре шездесет и неколико година живео је у Енглеској један махиниста, име му је Ђорђе Стефенен. Он није изумео парну махину, то су изумели други пре њега, али никоме пре њега не паде смела мисао на ум да би та махина могла окретати точкове у колима, а та прва кола да би могла још читаву поворку кола за собом вући. Стефенену је првом то на ум пало и дуго се мучио рачунајући и планирајући како да се то изведе. Правио је на углед мале железнице, као играчку за децу, да тиме докаже да се његова замисао може извести. Но људи само завреше главом и дуго му не хтедоше веровати, а било их је и који су га и исмевали. Мучећи се тако и свој новац трошећи већ је увео био, што нокажу, у танке ните, осиромашао је и већ је очајавао кад се запитао да ли ће икада замисао своју моћи остварити. Сад већ није имао више новца да би могао сам железне путове и кола правити, а други нису хтели „у луд посао“ новце улагати, па да им пропадне. Али на последак ипак се нађоше неколико богаташа, које је уверио да његов смер није тако луд, као што светина о њему мисли, и ови скупише и дадоше му новца колико му је требало, а он приону и сагради прву железницу. Та је захватала само шест енгл. миља и пружала се од вароши Стоктонт до вароши Дерлингтн.

Ова прва железница, дабогме ни близу није била подесна, као што су данашње железнице. На горњој слици можете видети, како су несавршени и неспретни били и колокрет (локомотив) и кола за њиме, — то нам сад чисто смешно изгледа. Али кад се свет уверио, да је Стефененова замисао заиста изведљива и од колике користи може да буде, онда прионуше и други мер-

ници и машинисте, прихватише овај први почетак, па брзо све боље и боље усавршаваше.

Сад је већ томе шездесет и трећа година, како су прва парна кола по

гвозденом путу пошла; Стефенс је давно умрло, али име његово остаће славно за навек. Запамтите га, децо, и ви, јер то је био велики геније, какве мајка ретко рађа.

ЈАБУКЕ.

На крај села био је један леп врт, а у врту је стајала украј друма лена родна јабука. Једном је ишао Мартин са својим друговима крај тога врта и опази ту лену, родну јабуку. Мартин рече друговима: „Почекајте ме мало, идем преко у врт, пак ћу вам донети пун шенир јабука“.

„Али шта мелиш, Мартине“, рекну

му другови, „та то нису твоје јабуке; како би их смео дирати! Зар не знаш да би то била крађа, а крађа је велики грех“.

„То је мени свеједно“, одврати Мартин „биле јабуке моје, или туђе, само кад су слатке, и кад могу до њих да дођем“.

„Не, Мартине,“ прихвати Фрања,

најстарији и најпаметнији међу овим дечацима „није то тако. Док си снама ти то не смеш чинити, — или онда престајеш бити наш друг“. И дечаци кад видеше да ништа не помаже, одоше кући.

А Мартин се попне на јабуку, па како у врту никога није видео, набере пун шешир јабука. Сад хтеде да се опет доле сиђе: али јао и наопако! Преседоше му туђе јабуке. У онај мах кад ће да спусти ногу на земљу, скочи на њега велики пас, па га стаде немило гристи. Али то још није било све. Вртар је чуо пса где лаје, дојури ближе

и опази Мартина са пуним шеширом јабука. Он не буде лењ, већ измахне батином, па удри по њему, што је игда могао. Мартин је страшно викао и молио вртара да га пусти. Мартин моли а вртар бије. Мартин моли а вртар бије. А кад га се добро натучао, онда му рече: „Није мени жао јабука, већ је мени жао твоје несретне младости. Тако мален, па сад већ да крадеш, — а шта ћеш тек учинити док одрастеш!? — Дај боже, да те ове батине за рана опомену и опамете, јер којим си путем пошао брзо би стигао и до вешала“.

(Из „*Dragušica*“.)

де 'но зумбул цвати.
А са њоме лала.
Где се крије плава
Љубичица мала;

И где љубав влада,
Где ј' тишина блага,
Где 'но шушти лисје
Од ветарца драга;

МОЈА ЖЕЉА.

Где но роса мала
По травици сјаје
К'о сићани бисер
По травици да је;

Где славуји поје,
Где шева извија,
Где се од невања
И цвеће занија;

Ту да ми је моје
Да проведем дане;
Ој, жељице пуге
Миљем обасјане!

Милан.

ЈОГУНИЦА ЛАКА.

Домаћи су слатко јели при вечери, све је пуцало за ушима. Мали Лака није хтео вечерати, — „срдио се“. Седећи на кревету од дасака, оборио главу, и лице намрштио. Није шала, баш се срдио. И имао је зашто: искарали га, он се расрдио, и сви су му криви, па зато неће да једе. „нећу баш зато.“ вели у себи, „да вечерам; нек једу они; нек се пасите.“ А био је врло гладан, и резанци су његово мило

јело. — „Ајде, море, да вечераш“, позваше га по други пут. Хтео је и није хтео: гладан је, а они ће све појести — и хтеде да ћутке пређе столу, али јогунлук рече: немој, а Лака додаде: нећу баш, нек једу. Но друштво једе, и резанаца је све мање. Лака крадимце гледи на чинију и каје се, што није хтео јести, али се теши говорећи: „ваљда ће ме још једанпут понудити.“ И

опет га понудише, ал јогунлук не даде; а кад се кајао што није хтео, опет се тешио, да ће га још једанпут позвати, па ће онда зацело јести. Па још га двапут, трипут позваше, али јогунлук . . . и резанце поједоше без њега! А кад је Лака видео празну чинију, није било више помоћи: резанца више нема, он гладан као курјак — онда Лака удеси гајде, или другим речима, удеси плака-

ти. А он кад плаче, има обичај, да оплакује своје покојне рођаке, (и вели у себи, да га јадника ови живи не воле, а покојни су му тако мили и добри); и тако је данас био оплакан и покојни чика-Пера, тетка-Перца и баба-Ната и тако даље. Но сад како било, јогуница Лака је легао гладан, а што се јогунио — и умреће прежалити неће.

Бр—та

Даштања

I За мању децу.

1., А И. И. К. Љ. Љ. Н. Н. Р.

Од ових девет слова састави две речи, које значе једно исто. *Ј. Н.*

2., А А. А. А. А. Б. В. З. Ј. К. Р. С. Т.

Од ових тринаест слова састави две речи, које значе једно исто, само што је једно чиста српска реч, а другу смо узајмили од Турака.

Н. Н.

3., Пола камен, пола стакло. А цело је село.

II. За одраслије

6., 2. 3. 4 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Ових девет бројева мети у ових девет квадратића,

7	8	3
2	6	10
9	4	5

али тако, да кад се береш ма који ред, или од лево на десно, или од горе доле, или у накрет, да ти сума буде увек 18.

4., Мој други и трећи слог диже мој први слог; а први ми слог значи то исто што значим и као цела реч

5., (*Шаливо шишање.*)

Која тица има остраг око?

7., (*Коњички скок.*)

ма	ти	о-	то	на	да	ви	ће	ко	не
Да	за	ле-	се-	ста-	Где	О-	Док	ми-	ме
ни-	ла	мој,	ти	зна	ће	ре-	ма	ску-	цве-
же	ста-	чи,	Где-	ша-	и-	Где	про-	да-	ли
пче-	је,	Бо-	ту	где	ком	сла-	на,	ћа	ни
че	у-	ће	шта	сти	па-	ћи,	је	рој?	на-
ста	ти	ре-	ће	цве-	ба-	У	сти	до-	ша-
је	где	ти	Ко	ти?	у-	на,	ме-	си-	Ко
ле-	јој	Бог	чи,	Ни-	да-	са-	је	ре-	ста

Саставио: Милош Милошевић.

Решења и имена оних, који реше и на време уредништву јаве, штампаше се у броју 21-ом.

РЕШЕЊА ДАШТАЊА

из броја 17-ог.

- 1., ГАДАН. РУЖАН.
- 2., БРОД. ЛАЂА.
- 3., КОЗА. КОЗАК.
- 4., (Ребус.) РОДА.
- 5., ЧАКОВО. ТАКОВО.
- 5., (Једначица.) — — а остави Кости кости.
- 7., (Једначица.) — — Переа опази кошуту а Јелена јелена.
- 8., (Комички скок.)
Барјактару, барјак држи,
Хајде право хај
Оклен чујеш понајдуљи
Рошки братски уздисај.

Љубомир
Миловановић
уч. III. разр.
срп. гимн. у

Новом Саду, Живан Савић уч. II. раз. срп. гимн. у Новом Саду, Владан Ђерманов уч. IV. раз. срп. гимн. у Н. Саду, 1. 2. 4. 6. 7. — Бранко Муачевић уч. 4. разр. у Осеку, 1. 2. 3. 4. 6. 7. — Милош Т. Мијатовић, уч. II. гимн. разр. у Н.

САДРЖАЈ: Непослушна браћа, (са сликом). — Стојан. Приповетка Косте Николића. — У Даљини. Речи од И. Мартиновића. Ђ. Каракашевић. — О девојчини што је лебац ногама газила. (Од Андерсена). Превео —с— — Ђачка пјесма, од Алексе Р. Шантића. — Бистро дете Таса, песма (са девет сличица). — Позив у комедију, песма са сликом). — Кратковидост. — Моме брату Вождару, умрлом 20. Нов. 1884. г., песма од Катарине Ђ. — Ластавица, превео К. С—ћ. — Лала и ружа. (Слободно по француском), песма од А. а. Бодарића. — Прве железнице, (са сликом). — Јабучке, (са сликом). — Моја жеља. — Јогуница Лака, од Бр—те. — Данштања. — Решења данштања. Цена је *Невену* за Аустро-Угарску: на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију Црну Геру и за остале крајеве 10 динара или 5. фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године. — Сиромашнијим ђацима и свима учитељима даваћемо *Невен* за четврт цене јестиније т. ј. за три фор. годишње, 1 ф. 50 новч. на по год — а за 75 новч. на три месеца. У Србији и другим земљама 7½ дин. годишње, 4 дин. на по год. — а 2 дин. за три месеца. — Рукописи и све што се односи на редакцију *Невена* шаље се непосредно власнику и уреднику листа *Dr. Jovan Jovanović Wien, Hernalser Girtelstrasse, 9.*

Штампарија А. Пајевића у Новом Саду.

Саду, 1. 2. 4. 6. 7. — Петар Бошковић уч. 4. р. у Осеку, 1. 2. 4. 6. 7. — Сима и Живко Милутиновић у Панчеву, 1. 2. 4. 5. 6. 7. — Тинка Кушевић ученица II. разр. у Загребу, 1. 4. 6. 7. — Милена Коларовић у Ср. Карловцима, све. — Станко Грк у Земуну, све. — Миленко Ј. Марковић, Анка Марковић, Анка Корка, и Даринка Корка у Пакрацу, све. — Златан Суботић у Руми, 1. 2. 3. 4. 6. 7. — Никола К. Милутиновић, уч. IV. разреда у Панчеву, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. — Паја Станишић уч. IV. р. у Вуковару, 1. 2. 3. 4. 6. 7. — С. Милчињски у Карловцима, 1. 4. 6. 7. — Ђорђе Н. Милић у Прњавору, 1. 2. 3. 5. 6. 7. 8.

НАША ПОШТИЦА.

(33.) Ра ра. Ове су песме нешто боље, али у садање дане за *Невен* нису.

(34.) „Благодетна несрећа.“ Ако те добро схватам, ти си ту приповетку добро замислио, али ти се није дало да је тако и изведеш и обрадиш.

(35.) П—д—ђу. На саму ствар сад ти не могу одговорити. Само ти препоручујем да пишеш или са свим јужним или са свим источним наречјем, а да то не мешаш, као што је у овом прилогу. Таку збрку не би ни један лист примио.

(36.) Катарини Ђ. Све три песмице радо примамо и ући ће у *Невен*.

(37.) „Не клони.“ . . Ти са твојом првом песмом ниси постидан. Честитам ти и на родољубном жару и на похвалном песничком почетку. Ал песму инак штампати нећу. Јер у овоме листу избегавамо све, што би се могло криво тумачити и циску шкочити. Ч. Ј.

НОВИЈЕ КЊИГЕ И МУЗИКАЛИЈЕ.

ПОСЛАТЕ УРЕДНИШТВУ НА ПРИКАЗ.

Орао. Велики илустровани календар за год. 1889. Уређује Ст. В. Поповић, у Новом Саду, издање и штампа А. Пајевића. Цена 50 новч. или 1 динар.

Царић. Мали календар са сликама, за год. 1889. У Новом Саду. Издање и штампа А. Пајевића. Цена 20 новч.

Les belles Serbiennes. Polka Mazurka, pour le Piano. Composée par Dezső Herzenberger. Zombor chez Mil. Karakašević. Цена 50 новч.